

MMK

mozaika
miestnej
kultúry

občasník
Krajského
osvetového
strediska
v Nitre
2015

mozaika miestnej kultúry

občasník
Krajského
osvetového
strediska
v Nitre
2015

Krajské osvetové stredisko v Nitre

Fatranská 3, 949 01 Nitra

www.kosnr.sk

 Krajské osvetové stredisko v Nitre

vydalo: © Krajské osvetové stredisko v Nitre, 2015

zodpovedná: Daniela Gundová,
riaditeľka KOS v Nitre

zostavili: Jana Zákopčanová, Zuzana Pintérová,
Mária Šulíková

korektúra: Vlasta Hochelová

foto: Pavol Čepček (28), Andrej Kováč (titul. str., 12, 38),
Juraj Novák (2, 40), Magdaléna Radecká (20),
Igor Staničk (14, 24), Mária Šulíková (4, 30),
Silvia Vargová (36), Jana Zákopčanová (6)

design: ©

tlač: Tlačiareň MICHELANGELO Nitra

náklad: 500 ks

ISBN: 978-80-216-0107-9

obsah

Príhovor	3
Objektív Pavla Čepčeka	5
Slavomíra Cesneková	5
Divadlo Dominus	7
Patrik Drevénák	8
Detský spevácky zbor Dúha	8
Košikár Esküdt a jeho rekordy	9
Ženské aj mužské hľasy	9
Kumšty Imricha Fintu	10
Recitátorka a herečka Emma	10
Furmani si ctia ľudové tradície	11
Umelecký prednes Jána Galabu	13
Učarovali jej kroje	13
Jaročan z Jarku	15
Jelenka z Jelenca	15
S kamerou a batohom v horách	16
Recitujem, preto som...	17
Výtvarné umenie a výtvarné dialógy	17
Drevené plastiky Tibora Lešša	18
Zborový spev Lipky	19
Materinky – činohra aj spev	21
Modré divadlo	21
Modré traky	22
Jeho cesta je jogá	23
Prednes, spev, tanec	23
Ponitran – stálica na folklórnom nebi	25
Veľké aj malé Slúchadlo	26
Oblast' záujmu – grafológia a psychológia	27
Fotografuje prírodné scenérie	27
Tradícia v Dražovciach	29
Speváčky – Vranky	29
Pomáha aj diabetikom	31
Zasesmelendve nie sú dve	31
Zobor pod Zoborom	32
V Žirnoch sa spieva	32
Spevy a kroje na každú slávnostnú príležitosť	33
Ženské hľasy zo Štitára	33
Kraj medzi Nitrou a Váhom	35
Ľudový odev Podzoboria	37
Pohľady do minulosti	39

KOS

kraj

osveta

stredisko

Milí naši priaznivci,

Krajské osvetové stredisko v Nitre vydáva ďalšie číslo občasníka miestnej kultúry MOZAÍKA – tentokrát s cieľom vytvoriť abecedu súborov a jednotlivcov.

Všetci ľudia predstavení v občasníku v ostatnom období nielen reprezentovali násregión a kraj, ale získali aj významné ocenenia. Sú to členovia folklórnych súborov a skupín, filmári, fotografi, detskí i dospelí divadelníci, recitátori, ľudoví remeselníci, rezbári, speváci ľudových piesní, výtvarníci, zoskupenia zborového spevu, uchovávatelia tradičnej ľudovej kultúry, ale aj lektori klubov a kurzov, ktorí zvyšujú kvalitu a profesionalitu našej práce v rôznych oblastiach amatérskej kultúry a záujmového vzdelenávania.

Prezentácia týchto vzácnych osobností v Mozaike je aj prejavom nášho podakowania za množstvo hodín venovaných záujmovej činnosti a amatérskej kultúre.

Verím, že v ďalších vydaniach sa objavia aj zástupcovia moderného tanca, speváci gospelovej a alternatívnej hudby, hudobníci dychových hudieb, moderátori, ale aj ďalší kreatívni ľudia, ktorí sa venujú záujmovo-umeleckej činnosti v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce.

Na posledných stranach Mozaiky vám predstavujeme tri publikácie, ktoré vydalo Krajské osvetové stredisko v Nitre. Prezentujeme v nich historický a umelecký odkaz Cyrila a Metoda, mapujeme vývin ľudového odevu podzoborských obcí a ponúkame výsledky výskumu tradičných tanecných a hudobných prejavov niektorých obcí našej územnej pôsobnosti. Sme vďační Ministerstvu kultúry SR, že vo svojom dotačnom systéme nezabúda ani na možnosť dokumentácie kultúry a sme hrdí, že naša inštitúcia vydáva kvalitné publikácie, ktoré obohacujú obecné a mestské knižnice, ale nachádzajú sa aj v knižných zbierkach jednotlivcov.

Pokiaľ knihy náhodou ešte nemáte a chcete viac vedieť o kultúrnom dedičstve i súčasnosti amatérskeho umenia, radi vás privítame v Krajskom osvetovom stredisku v Nitre a zoznámime vás s nimi.

Za tím pracovníkov

Daniela Gundová, riaditeľka KOS v Nitre

ABC

amatérská kultúra
art
adrenálín
anjeli

bez bariér
budúcnosť

cit
čas

Slavomíra Cesneková umelecká zručnosť

Slavomíra Cesneková sa už takmer desať rokov venuje rôznym kreatívnym technikám, ako sú papierový pedig, dekupáž či výroba šperkov z rôznych materiálov. Námety na tvorbu technik čerpá z internetu a výstav, ktoré pravidelne navštevuje. Odpozorované a získané motívy neskôr kombinuje a nové podnety kreatívne zakomponuje do svojej tvorby. Vlastné diela prezentuje v rámci kolektívnych výstav v klube výtvarníkov Terra Wag, ktorého je členkou.

V októbri 2014 sa Slavomíra Cesneková predstavila spolu s Janou Bodorovou na spoločnej výstave pod názvom Farebné premeny, ktorou sa prezentovali v nitrianskej kaviarni Gustoso. K jej ďalším úspechom možno zaradiť tvorivé dielne organizované v Nitre, Šali a v susednom Maďarsku, ako aj účasť na súťaži a výstave neprofesionálnej výtvarnej tvorby Výtvarné spektrum. Získala čestné uznanie v krajskom kole súťaže Výtvarné spektrum za kolekciu šperkov.

Meno: Slavomíra Cesneková

Odvetvie: Remeselnická výroba

Miesto pôsobenia: Šaľa, Nitra

Objektív Pavla Čepčeka

K fotografií ho priviedol otec. Oblubeným miestom inšpirácie sa pre neho najskôr stal park v Topoľčiankach. Ten ho akoby odštartoval na cestu k fotografovaniu. Dodnes tam rád chodieva. Fotografické vedomosti a cítenie si potom osvojoval a rozširoval vo fotografickom krúžku. Patrí k tvorcom, ktorí si snímky nielen nafotografujú, ale aj sami upravujú a dovedú do záverečnej podoby. Od roku 1995 sa začal venovať fotografovaniu naplno. Jeho tvorba je rôznorodá, usiluje sa zachytiť momenty, ktoré ho vizuálne zaujmú – čaro videného a zažitého. „Kde niet fotografie, niet história.“ To je motto Pavla Čepčeka.

Pavol Čepček mal niekoľko autorských výstav na Slovensku – v Topoľčiankach, Nitre, Leviceach, Zlatých Moravciach a v Bratislave. Participoval aj na kolektívnych výstavách v Topoľčiankach, Nitre, Litoměřiciach, Ružomberku, Bardejove, Nitre a v Bratislave.

Získal mnoho ocenení. Vyberáme tie najvýznamnejšie. V roku 2014 získal bronzovú medailu v súťaži FIAP KULA – GRAND PRIX; 1. miesto na svetovej fotosúťaži Royal Military Tattoo v Edinburgu v Škótsku; 1. miesto v súťaži Vysoké hory Nitra 2014; čestné uznanie Europe Direct Senica vo fotosúťaži Zaostrené na Slovensko; 3. miesto vo fotosúťaži Slovenská fotocesta 2014, tematicky zameranej na Tatry. V roku 2013 získal 1. miesto na Europe Direct Senica – Euroobčan hviezd Európy. Okrem toho sa môže pochváliť štyridsiatimi akceptáciami na medzinárodných súťažiach FIAP.

Meno: Pavol Čepček

Odvetvie: Fotografia

Miesto pôsobenia: FoTOP Topoľčianky

D

divadlo
dedičstvo

E

emócie
entuziazmus
EKO
eufória

F

filmárske umenie
film
fotografia
fantázia

Divadlo Dominus

Ochotnícke divadlo v Močenku má už deväťdesiatročnú história. Na to najlepšie z tradícií divadla nadviazal súbor pri kultúrnom stredisku, ktorý obnovili v roku 1989. Názov Dominus však ochotníci vymysleli pre svoj divadelný súbor až neskôr – v roku 2008. Divadlo DOMINUS je späť s osobnosťami ako Vladimír Sadílek, Roman Budai a Peter Weinciller.

V repertoári divadla sú prevažne veselohry, akou je napr. hra Boženy Slančíkovej *Timravy Chudobná rodina*. S týmto predstavením divadelný súbor získal 1. miesto v okresnej súťaži v Klačanoch a v krajskej súťaži v Tlmačoch v roku 1992; zúčastnil sa s ním aj na celoslovenskej súťaži ochotníckych súborov kategórie C v Šuranoch. Divadelné hry *Kubo*, *Divá Bára*, *Jožko Púčik*, *Ženský zákon* a mnoho ďalších, ktoré súbor hráva, poskytujú hercom vďačný a prítâžlivý priestor pre stvárnenie postáv, navyše sú divácky úspešné. V roku 2003 herci naštudovali novú hru o Svätej Márii Mariette Gorettovej. Do ich repertoáru patria hry *Páva*, *Neprebudený* a *Ľapákovci*. Dominus zaznamenal veľký úspech aj s predstavením klasiky z dramatickej tvorby Jána Chalupku *Všetko naopak*.

V poslednom období pracuje súbor pod odborným vedením Petra Weincillera. Súbor sa predstavil na mnohých festivaloch ochotníckych divadiel. Svoju prácu jeho členovia prezentovali aj na medzinárodnom festivale v Srbsku. Získali niekolko významných ocenení. S divadelnou hrou *Matka* získali 1. miesto na Celonárodnom festivale kresťanského divadla Gorazdov Močenok. Uspeli s ňou aj na Celoštátnom festivale divadelných hier s dedinskou tematikou v Trebišove, kde obsadili 2. miesto a dostali aj cenu za najlepší ženský herecký výkon a cenu diváka. Za inscenáciu *Svadobné koče* na XXII. ročníku festivalu Gorazdov Močenok 2014 získali opäť krásne 1. miesto.

Názov: Divadlo Dominus

Zástupca: Monika Ternerová

Rok vzniku: 1925

Miesto pôsobenia: Močenok

Zriaďovateľ: Obec Močenok

Patrik Drevenák recitátor a tanečník

Už od prvého ročníka na základnej škole sa Patrik Drevenák venuje umeleckému prednesu a majstrovstvu hovoreného slova, na čom má zásluhu predovšetkým jeho mama, ktorá v ňom prebudila záujem o tento druh umenia. Patrik je väšnivým čitateľom, v knihách nachádza motíváciu aj skryté tajomstvá. Inšpiruje ho i hudba a aktívne sa venuje aj spoločenskému tanču.

Patrikova láska k literatúre bola zjavná už v mladšom školskom veku. Svojím precíteným prednesom dokáže poslucháčov vtiahnúť do deja. Rozmanitosť jeho záľub dopĺňa momentálna fascinácia atómovou fyzikou.

Patrik Drevenák sa zúčastnil na známej recitačnej súťaži Hviezdoslavov Kubín a celoslovenskej súťaži v rétorike Štúrov Žvolen. Získal pekné ocenenia: Hviezdoslavov Kubín – 2. miesto v krajskom kole, Štúrov Žvolen – 1. miesto v krajskom kole.

Meno: Patrik Drevenák

Odvetvie: Umelecký prednes a hovorené slovo

Miesto pôsobenia: Šaľa

Detský spevácky zbor Dúha

Rôzne mestské kultúrne a spoločenské podujatia v Nitre sú výbornou príležitosťou pre prezentáciu detského speváckeho zboru Dúha, ktorí ich na oplátku zase často obohacuje svojimi vystúpeniami. Zbor sa tak podieľa na kultivácii hudobného talentu detí a prispieva k popularizácii hudby a spevu v rámci výchovných koncertov pre rôzne stupne a typy nitrianskych škôl. Jeho aktivity sa orientujú na príležitosťné aj pravidelné kultúrne vystúpenia. V kmeňovom repertoári zboru sú predovšetkým hudobné skladby pre deti od slovenských skladateľov rôznych generácií, komponujúcich v minulom aj súčasnom storočí, spolu so skladbami, ktoré boli venované práve tomuto zborovému telesu. Ide o zborové skladby typu „a capella“ (bez sprievodu hudobných nástrojov), ako aj diela s klavírnym sprievodom.

Zbor Dúha reprezentoval slovenské detské zborové hnutie aj na festivaloch v susedných krajinách (Česko, Poľsko a Rakúsko). Získal viackrát významné ocenenia na celoslovenskej postupovej súťaži a prehliadke detských speváckych zborov Mládež spieva v Prievidzi (v roku 2003 a 2007 s ocenénom Zlaté pásmo), pričom mu bola zároveň udelená aj cena Hudobného fondu za interpretáciu zborovej skladby slovenského skladateľa, konkrétnie za pieseň Oheň v srdci od Igora Bázlika.

Názov: Detský spevácky zbor Dúha

Zástupca: Mária Mišunová

Rok vzniku: 2001

Miesto pôsobenia: Nitra

Zriaďovateľ: ZUŠ Rosinského v Nitre

Košíkár Esküdt a jeho rekordy

Štefan Esküdt sa pravidelne zúčastňuje na podujatiach v Krajskom osvetovom stredisku v Nitre i mimo neho. Svojimi košíkárskymi prácam sa radí medzi remeselníkov, ktorí tvoria z darov zeme. Vŕbové prútia zbiera nedaleko svojho domu a sadí ho aj vo svojej záhradke v Martínovej. Pletie koše pre polhohospodárov, chovateľov, ale aj rekordne vysoké koše – výstavné. Jeho posledný kôš tohto druhu meral až 3,25 metra. V minulosti už vyrobil koše z vŕbového prútia vysoké 1,75 a 2,05 metra.

Košíkárske práce Štefana Esküdta patria medzi stále exponáty v Slovenskom poľnohospodárskom múzeu v Nitre. Esküdt ako tvorca obrovských košov je zapísaný v knihe Rekordy Slovenka. Spoločnosť Datapresscomp Pezinok zaslala dokonca návrh na jeho zápis do Guinnessovej knihy rekordov do Anglicka, od komisie ktorej košíkár už získal certifikát o slovenskom rekorde.

Meno: Štefan Esküdt

Odvetvie: Pletenie košíkov z vŕbového prútia

Miesto pôsobenia: Martinová – Nová Ves nad Žitavou

Ženské aj mužské hľasy

Od založenia speváckeho zboru v Branči v roku 1995 patrili do jeho repertoáru viachlasné chrámové piesne. Prvé vystúpenie vtedy ešte dievčenského telesa sa uskutočnilo pri príležitosti sviatku Zvestovania Panny Márie. Počas vianočných sviatkov sa pridali aj hľasy mužské a vytvorili novú harmóniu.

Spevácky zbor od počiatku preferoval vystúpenia v chrámovom prostredí. Do roku 2012 však ešte nepredstavoval organizovaný súbor. Až potom nastal zvrat a speváci sa rozhodli pôsobiť pod latinským názvom Fidelitas, čo znamená bratstvo. Inšpiroval ich kňaz Anton Beňuška, ktorý v minulosti založil organizáciu Bratstvo a zaslúžil sa o podporu zborovej činnosti v obci.

Fidelitas sa zúčastňuje na rôznych akciách, ako sú obecné dni, každoročne spieva na púti v Nitre na Kalváriu vo sviatok Nanebovstúpenia Panny Márie. Zbor spieval aj v družobnej obci Litér v Maďarsku. V roku 2011 vystupoval na podujatí v Nedede. Aktuálne, pri príležitosti dvadsiateho výročia pôsobenia, navštívil Chrám kráľa Mateja v Budapešti. Toto podujatie pre nich znamenalo nezabudnuteľný spevácky zážitok.

Odkedy sa zbor stal organizovaným umeleckým telosom, môže sa pochváliť množstvom vystúpení na Slovensku (Čechynce, Žirany, Jelenec, Dolná Krupá) a v susednom Maďarsku (Bánhida, Piliscsév).

Názov: Zmiešaný spevácky zbor Fidelitas

Zástupkyňa: Beáta Pintérová

Rok vzniku: 1995

Miesto pôsobenia: Branč

Zriaďovateľ: Obec Branč

Kumšty Imricha Fintu

K fotografií ho priviedla náhoda – výhodná kúpa fotoapáru od svojho priateľa. Prvé roky svojej záľuby venoval Imrich Finta hlavne štúdiu dostupnej odbornej literatúry a zvládnutiu čierno-bieleho fotografického procesu. Ambícia lepšie fotografovať ho dostala do školy fotografie, ktorú organizoval a viedol Ladislav Noel. V súčasnosti sa Finta venuje fotografovaniu krajiny, fotoreportážam, makrofotografií a nevyhýba sa ani experimentovaniu. Okrem tejto činnosti holduje osobitému záujmu – zachytáva vo foto-rekonštrukciách zrúcaniny hradov a ich detaily, zhotozuje vlastné historické modely hradov. Jedným z hradov, ktorý stváril prostredníctvom svojho vizuálneho umenia v jeho historickej podobe, je hrad Hrušov. Jeho práce z tejto oblasti využili autori rôznych publikácií. Úspešným podujatím Imricha Fintu bola jeho autorská výstava *Svetlom a časom* v priestoroch KOS v Nitre v roku 2010. Jeho snímky sú často publikované v odborných fotografických časopisoch.

Získal nejedno významné ocenenie na fotografických súťažiach. V súťaži AMFO DIAFOTO v rokoch 1978, 1998, 1999, 2005 získal 1. miesto. Viackrát uspel v nitrianskej konkurencii – v rokoch 1976, 1977, 2001, 2003. V roku 2012 získal 2. miesto v regionálnom kole súťaže Cena riaditeľky KOS v Nitre. V roku 2004 obsadił 1. miesto v súťaži Pribinova Nitra. Úspešný bol aj v ďalšom roku 2005, keď získal ocenenie Fotograf roka v časopise WATT FOTO-VIDEO. Imrich Finta je členom Fotoklubu Nitra.

Meno: Imrich Finta

Odvetvie: Fotografia

Miesto pôsobenia: Fotoklub Nitra

Recitátorka a herečka Emma

Emma Foltánová je mladučká recitátorka, má 12 rokov. Umeleckému prednesu sa venuje už od prvého ročníka základnej školy. O rok neskôr sa začala venovať aj divadlu. Volný čas trávi čítaním literatúry – medzi jej najobľúbenejších autorov patria David Almond a John Boyne. Ako talentované dieťa sa necháva inšpirovať divadlom aj hudbou.

S umeleckým prednesom sa zúčastnila celoslovenskej recitačnej súťaže Hviezdoslavov Kubín. S divadelným súborom MoDRÉ TRaKY (pri ZŠ s MŠ, Lúky, Vráble) účinkovala v celostátnnej postupovej súťaži a prehliadke detskej dramatickej tvorivosti Zlatá priádka, v súťaži slovenských divadelných súborov Scénická žatva, na krajskej prehliadke a súťaži Detský javiskový sen a Javiskový škriatok.

Okrem účasti na celoslovenskom kole Hviezdoslavov Kubín sa Emma Foltánová môže pochváliť ziskom 1. miesta v obvodnom, okresnom i krajskom kole Hviezdoslavovho Kubína.

Meno: Emma Foltánová

Odvetvie: Umelecký prednes a detské divadlo

Miesto pôsobenia: MoDRÉ TRaKY pri ZŠ s MŠ Lúky, Vráble

Furmani si ctia Ľudové tradície

Folklórny súbor Furmani spracováva hudobný, piesňový a tanecný materiál regiónov Ponitria, Tekova, Podzoboria a Topoľčian. Uchováva gajdošské tradície, rekonštruuje tanecný a hudobný štýl nositeľa tradícií Jozefa Antalíka, ktorý žil a pôsobil v obci Veľké Zálužie. Súbor prezentuje tanecné prejavy z tekovského Rybníka a ďalších obcí v okolí Topoľčian. K jeho aktivitám patrí aj zber a obnova originálnych krojov a krojových súčastí.

Pri tvorbe programov súbor spolupracuje s Mariánom Járekom, manželmi Olejárovcam, Margitou Jágerovou, Janou Zákopčanovou a inými. Ľudovú hudbu vedie Erik Sitár.

Folklórny súbor Furmani reprezentoval naše ľudové umenie na najväčšom európskom folklórnom festivale Týždeň beskydskej kultúry v Bielsko-Biale v južnom Poľsku, ktorý sa konal pod hlavičkou Medzinárodnej rady organizátorov folklórnych festivalov a ľudového umenia. Furmani sa zúčastnili na mnohých ďalších festivaloch – v Zielonej Góre v Poľsku, v Erfurte v Nemecku, v Brne v Českej republike, v Zoetemeer v Holandsku, v Kapošváre, Balatonlelle a Kapuváre v Maďarsku.

Ľudový tanec, spev a gajdošské variácie súbor pravidelne prezentuje na významných festivaloch na Slovensku – v Zuberči, na Myjave, v Nitre, Mani a inde.

Zúčastnili sa aj na celoslovenských súťažach tvorivých choreografií folklórnych kolektívov v rámci festivalov Cassovia Folkfest, Folklorfest v Košiciach a Dni slovenských tradícií v Rimavskej Sobote.

V roku 2010 súbor získal cenu poroty za hudobný a spevácky výkon už spomínanom poľskom Bielsko Biale.

Názov: Folklórny súbor Furmani

Zástupca: Marián Hlavatý

Rok vzniku: 2004

Miesto pôsobenia: Nitra

Zriaďovateľ: Centrum volného času, Nitra

G

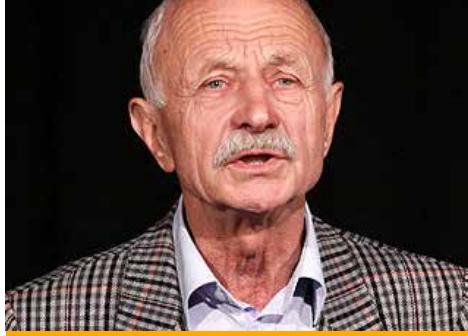
grafológia

H

hovorené slovo
hobby –
hudba
háčkovanie

inakosť
individualita
iniciatíva

Umelecký prednes Jána Galabu

Ján Galaba sa venuje umeleckému prednesu už niekoľko rokov. Okrem tejto záľuby aktívne žije folklórom, je totiž členom skupiny FSK Senior pri MO JDS, s ktorou počas šiestich rokov absolvoval až 75 vystúpení (okrem Slovenska navštívil aj Maďarsko a Rumunsko). Momentálne pôsobí aj ako herec v zájazdovom divadle Teatro Moliére v Nitre a okolí; divadelné predstavenia tohto súboru majú úspech predovšetkým na stredných školách. K osobnému úspechu Jána Galabu možno počítať aj účinkovanie v komparze na scéne DAB v hre *Dievča bez vena*.

Ján Galaba sa pravidelne objavuje na známej súťaži Hviezdoslavov Kubín, ďalej na podujatiach celoslovenského významu, ako sú Beniakove Chynorany a Kalinciakovo Záturec v Martine. Recituje aj na rôznych akciách Jednoty dôchodcov Slovenska v Nitre a okolitých obciach, či na stretnutiach členov Zdrúženia kresťanských seniorov.

K jeho úspechom patrí víťazstvo na celoštátejnej súťaži Beniakove Chynorany v decembri 2014 a tretie miesto na Hviezdoslavom Kubíne v roku 2015 v Dolnom Kubíne. Zúčastnil sa aj na 55. ročníku medzinárodného festivalu poézie vo Valaškom Meziříčí.

Meno: Ján Galaba
Odvetvie: Umelecký prednes
Miesto pôsobenia: Nitra

Učarovali jej kroje

Alžbeta Gyepesová sa narodila sa v roku 1947 v Dolných Obdokovciach, kde aj prežila celý život. Umeleckej činnosti sa venuje približne od svojich štyridsiatich rokov. Zaoberá sa výrobou a šitím krojov pre bábiky. Popri tejto aktivite sa venuje aj opravovaniu a úprave starších, zväčša poškodených krojov. Zameriava sa najmä na kroje podzoborského regiónu (Dolné Obdokovce, Pohranice, Hostová, Žirany, Kolíňany, Bádlice, Veľký Cetín...). Svoje výrobky prezentovala na výstavách v Nitre a Bratislave i v zahraničí – v Maďarsku.

Meno: Alžbeta Gyepesová

Odvetvie: Šitie krojov pre bábiky

Miesto pôsobenia: Dolné Obdokovce

J

jednoduchosť
javisko
jedinečnosť

K

kultúra
kreativita
krása
kolektív

L

ludskosť
ludové umenie

Jaročan z Jarku

Folklórna skupina Jaročan spracováva ľudové zvyky a pestuje staré tradície obce Jarok aj zo širšieho regiónu Ponitria. Repertoár skupiny tvoria témy a zvyky, ako sú Fašiangy spojené s pochovávaním basy, Stavanie mája, Žatva, Žatevný oldomáš, Svadba, Vinobranie, Na muzike, Dupanie zeme, Driapačky či Vianoce. Pri tvorbe programov vychádzajú folkloristi najmä z vlastných výskumov.

Jaročan účinkoval aj v televíznej relácii Kapura, orientovanej na tanečné, spevácke a zvykoslovné programy z repertoáru slovenských folklórnych skupín a súborov. Skupina folkloristov z Jarku spolupracovala i na projekte NOC – Ľudové tance slovenských regiónov. Dvakrát sa zúčastnila na celoštátej súťaži folklórnych skupín.

Jaročania sa môžu pochváliť pravidelnou reprezentáciou na regionálnych a krajských súťažných prehliadkach a účasťou na festivaloch Dni zeme v maďarskom Szarvasi, ďalej na medzinárodných folklórnych festivaloch na Myjave a vo Východnej, na Hontianskej paráde v Hrušove, na Podhráčskych slávnostach v Zuberči a Požitavských slávnostach v Mani.

Prácu skupiny FSK Jaročan ocenila medailou Francúzsko-slovenská spoločnosť a Matica slovenská. Za šírenie ďadičnej kultúry a kultúrnu činnosť sa im dostalo ocenenia aj od predsedu Nitrianskeho samosprávneho kraja.

Názov: Folklórna skupina Jaročan

Meno zástupcu: Jozef Tököly

Rok vzniku: 1995

Miesto pôsobenia: Jarok

Zriaďovateľ: Obecný úrad Jarok

Jelenka z Jelenca

Folklórna skupina Jelenka pôsobí v podzoborskej obci Jelenec, v ktorej žijú občania maďarskej národnosti. Orientuje sa však aj na spracovávanie folklórneho materiálu z okolitých slovenských obcí – z Neveríc, Slážian, Velčic, teda z dedín horného Požitavia. Pri tvorbe programov využíva zbierky ľudových piesní a zozbierané informácie z vlastných terénnych výskumov. V jej repertoári nachádzame tradične poňaté ľudové témy a podujatia, ako sú Fašiangy, Driapačky, Vianočné koledy, Zvyky na Ondreja, Na muzike, Regrúti idú a Požitavská svadba. Ľudovú muziku vedie Jaroslav Magát a tanečným pedagógom skupiny je Boris Magát.

Jelenka úspešne vystupuje nielen vo svojej v obci a okolí, ale zúčastňuje sa aj na významných folklórnych podujatiach na Slovensku a v zahraničí, napríklad na medzinárodom folklórnom festivale vo Východnej či na festivaloch v susednom Maďarsku, Čechách, Chorvátsku, Poľsku a Lotyšsku. V roku 2015 skupina získala zlaté pásmo v krajskej súťaži a postup do celoslovenskej súťaže folklórnych skupín s pásmom Na Urbana!

Názov: Folklórna skupina Jelenka

Meno zástupcu: Žofia Magátová

Rok vzniku: 2003

Miesto pôsobenia: Jelenec

Zriaďovateľ: OZ Jelenka

S kamerou a batohom v horách

Stanislav Kováč z Nitry je kameraman a dokumentarista, väšnivo zachytávajúci prírodné dianie a rôzne scenérie. Zároveň je aktívnym ochranárom pôsobiacim v CHKO Ponitrie a členom stráže prírody. Angažuje sa vo viacerých ochranárskych organizáciách.

Filmovanie ho zlákalo už ako týnedžera. Od šestnástich rokov je počas túlačiek prírodou kamera jeho vernou spoločníčkou. Spočiatku svoje filmy prihlásoval do súťaže na Levických poľovníckych dňoch. Ide o celoslovenskú súťaž s medzinárodnou účasťou, zameranú na filmy z oblasti poľovníctva a ochrany prírody. V roku 2010 v tejto súťaži získal svoje prvé ocenenie. Uspel s filmom *Nie je revír ako revír*. O rok neskôr s filmom *Ostrov života vs. antropogénne činitele* sa opäť stal absolútным víťazom uvedenej súťaže. Získal aj prvú cenu za film *Z polí, lúk a lesov*.

Film s názvom *Tradícia v súčasnosti – Dražovce* vytvoril pri príležitosti osláv 900. výročia prvej písomnej zmienky o obci a daroval ho jej občanom ku dňu osláv výročia. Tento dokument viackrát odvysielala Slovenská televízia a zúčastnil sa s ním aj na medzinárodnom filmovom festivale Folklór a tradície v Hriňovej v roku 2014.

Ďalším Kováčovým filmárskym úspechom bol jeho film *Hory, batoh, kamera*, za ktorý získal v roku 2015 dve ocenenia v celoštátejnej súťaži amatérskych filmov Cineama – prvé miesto v kategórii dokument a cenu predsedu Nitrianskeho samosprávneho kraja.

V súčasnosti pripravuje ďalšie dva filmy s ochranárskou tematikou, s ktorými sa chce zúčastniť na EKOTOPFILME 2016. Doterajšia bilancia Stanislava Kováča je veľmi povzbudivá – dvakrát sa stal absolútým víťazom súťaže Levické poľovnícke dni a získal dve ocenenia z celoštátejnej súťaže Cineama 2015.

Meno: Stanislav Kováč

Odvetvie: Film

Miesto pôsobenia: Nitra

Recitujem, proto som...

Alžbeta Kovaničová sa venuje umeleckému prednesu šest rokov. Po prvý raz sa zúčastnila Hviezdoslavovho Kubína vo veku šestnástich rokov s pásmom *Podme, čaká nás auto*. Dostala sa do celoslovenského kola, čo ju povzbudilo do ďalšieho umeleckého účinkovania.

Najradšej si vytvára montáže z poézie alebo divadelných hier. Popri recitovaní sa venuje aj divadlu. Je členkou divadelného súboru Slúchadlo, ktoré pôsobí pri ZUŠ J. Rosinského v Nitre.

Alžbeta Kovaničová recitovala aj na prestížnych podujatiach – na medzinárodnom festivale vo Valašskom Meziříčí, na Poděbradských dňoch poézie a na celoštátej prehliadke Beniakove Chynorany.

Získala niekoľko ocenení: 2. miesto na Hviezdoslavovom Kubíne v Dolnom Kubíne, 1. miesto v I. kategórii vo Valašskom Meziříčí, cenu za dramaturgiu na medzinárodnom podujatí Poděbradské dny poézie, zlaté pásmo za prednes svetovo presláveného textu *Kyslík* od kontroverzného ruského dramatika Ivana Vyrypajeva na medzinárodnej súťaži Prednášam, teda som v Kremnici.

Meno: Alžbeta Kovaničová

Odvetvie: Umelecký prednes

Miesto pôsobenia: ZUŠ J. Rosinského v Nitre

Výtvarné umenie a výtvarné dialógy

Eva Lehotačková spolupracuje s KOS v Nitre viac ako desať rokov. Stála pri zdrode výtvarnej časti Literárno-výtvarnej súťaže Zlaty Dômčovej a desať rokov jej predsedala. Pod jej taktovkou súťaž dosiahla celoslovenskú pôsobnosť. Je lektorkou tvorivých dielní, v ktorých využíva predovšetkým alternatívne prístupy – arteterapiu a artefiletiku.

Pracuje aj ako lektorka rozborových seminárov pre amatérskych výtvarníkov. V roku 2010 začala v KOS prednášať kapitoly z dejín výtvarného umenia – nadšenci a prívrženci výtvarného umenia sa jedenkrát do mesiaca stretávali na jej Výtvarných dialógoch. Po dvoch rokoch sa táto činnosť vyprofilovala do ART klubu pri KOS v Nitre.

ART klub je otvorený, funguje už piaty rok. Lektorka Eva Lehotačková v rámci klubu poskytuje odborné rady a konzultácie súvisiace s výtvarným umením. Zásluhou jej poradenstva už mnohí autori dosiahli významné ocenenia na regionálnych, krajských i celoštátnych súťažiach a prezentáciách v oblasti výtvarného umenia. Okrem toho pôsobí ako kurátorka autorských a kolektívnych výstav, ktoré organizuje KOS v Nitre, a bola aj predsedníčkou poroty krajskej výtvarnej súťaže Plagát roka.

Meno: Eva Lehotačková

Odvetvie: Výtvarné umenie

Miesto pôsobenia: Ústav pre vzdelávanie pedagógov, FSŠ UKF v Nitre

Drevené plastiky

Tibora Lešša

Vyrastal v rodine, ktorá je späť s drevom po celé generácie, pracoval s ním jeho dedko aj strýko. Od detstva ho obklopovala jeho vôňa a mal možnosť zoznamovať sa s jedinečnosťou spracovania tohto prírodného materiálu.

Prvé plastiky začal vytvárať v roku 1989. Zväčša ich venoval deťom. S narastajúcou zručnosťou a majstrovstvom sa z jeho záľuby postupne vyprofilovalo zameranie na tvorbu betlehemov, ktorých vyhotobil už viac ako tridsať.

Od roku 1996 sa každý rok zapája do súťaže Výtvarné spektrum, určenej pre neprofesionálnych výtvarníkov. Zúčastňuje sa aj na medzinárodných sympóziach a plenéroch, či už doma alebo v zahraničí. Svoje plastiky prezentoval na autorských výstavách v rôznych mestách na Slovensku a v Čechách. Dopolňa sa môže pochváliť vytvorením asi 2500 menších i väčších diel.

Drevené plastiky Tibora Lešša môžu obdivovať v Kanade, Taliansku, Nemecku, Švajčiarsku, Maďarsku, Poľsku, na Ukrajine, v Čechách a samozrejme na Slovensku. Stála expozícia jeho rezbárskych diel je v jeho rodnej obci Močenok.

Tibor Lešš je držiteľom niekoľkých ďakovných listov, cien starostu obce, ďakovného listu predsedu NSK, získal aj Poctu generálnej riaditeľky NOC za rozvoj insitného umenia. Spomedzi cien spomenieme aspoň niektoré – cena v celoštátejnej súťaži Žena a kvet 2011, cena v celoštátnom kole Výtvarné spektrum 2013, čestné uznanie v krajskom kole Výtvarné spektrum 2014, diplom za umelecký úspech na I. medzinárodnom stretnutí insitných umelcov v Lysiciach v Českej republike v roku 2014. Jeho dielo je zápisane do Zlatého fondu SR.

Meno: Tibor Lešš

Odvetvie: Výtvarníctvo – drevené plastiky

Miesto pôsobenia: Močenok

Zborový spev Lipky

Za pätnásť rokov pôsobenia sa spevácky zbor Lipka ustálil na počte 26 členov. Jeho repertoár tvoria piesne sakrálne, hymnické a ľudové v spracovaní hudobných skladateľov z rôznych štylových období. Zbor pravidelne účinkuje na kultúrno-spoločenských podujatiach Denného centra v Dolných Kršanoch, na festivaloch chrámovej hudby organizovaných KOS v Nitre, na festivaloch a koncertoch pod záštitou MÚ a ÚNSK Nitra, pri slávnostných príležitostiach v kostoloch a inde.

Okrem domácich vystúpení sa zbor zúčastnil aj na niekoľkých medzinárodných podujatiach – vo Viedni, v Českom plese, v poľskom Rzeszowě a v Rige. Pravidelným a vitaným účastníkom je na podujatiach organizovaných MsÚ v Nitre a KOS v Nitre. Zbor Lipka sa viackrát predviedol aj na koncertoch medzinárodného festivalu speváckych zborov, ide o nesúťažnú prehliadku zborových telies pod názvom Zbory mestu.

V roku 2011 miešaný spevácky zbor Lipka získal na súťaži Chrámové zby v Topoľčanoch strieborné pásmo, ktoré v roku 2013 úspešne obhájil. Aj na 34. ročníku festivalu zborového spevu Viliama Figuša Bystrého v Banskej Bystrici v roku 2014 sa zbor umiestnil v striebornom pásmе. Na medzinárodnom festivale Cantate Deo v Rzeszowě získal 3. miesto v kategórii miešaných zborov.

Miešaný spevácky zbor Lipka

Vedúca zboru: Jana Behrová

Umelecká vedúca zboru a dirigentka:

Mária Mišunová

Rok vzniku: 1999

Miesto pôsobenia: Dolné Krškany, Nitra

Zriaďovateľ: Denné centrum v Nitre, Mestská časť Dolné Krškany

M N O

A photograph showing five children outdoors on asphalt, drawing with chalk. In the foreground, a child in a red shirt is drawing a blue circle. Behind them, another child in a blue shirt is drawing a yellow sun-like shape. To the left, a child in a yellow shirt is drawing a white circle. To the right, two more children, one in a white shirt and one in a red shirt, are also drawing with chalk. The scene is set against a backdrop of green grass and bushes.

mládež
motivácia

nádšenie
nálada
návštěvníci

otvorenosť
ocenenie
oslava
osveta
oddanost kultúre

Materinky – činohra aj spev

Od svojho vzniku prešiel divadelný súbor Materinky mnohými zmenami. V začiatkoch sa orientoval na prácu s bábkami, no v súčasnej dobe divadlo využíva ďalšie formy jahanského prejavu, ktorými dokáže zaujať nielen deti, ale aj dospelých. V posledných rokoch sa venuje príprave a realizácii činoherných rozprávok s pesničkami.

Súbor sa prezentuje na rôznych kultúrnych podujatiach. Materinky hrajú pre deti z materských i základných škôl, ale ich predstavenia sú príťažlivé aj pre staršiu mládež, rodičov či starých rodičov. Jeho herci hrajú na javiskách, jarmokoch, priamo v školách, na ihriskách, na ulici alebo v parku, všade, kde nájdú aspoň trocha vhodné podmienky a divákov. Pravidelne sa zúčastňujú regionálnych, krajských a celoslovenských súťažínych prehliadiok neprofesionálneho divadla dospelých hrajúcich pre deti.

V roku 2014 sa im podarilo získať 2. miesto v príslušnej kategórii na krajskej súťaži detskej dramatickej tvorivosti a divadla dospelých hrajúcich pre deti Detský javiskový sen. V roku 2015 získali s hrou Ako Zajko do Afriky putoval, vytvorenú na motívy J. C. Hronského opäť 2. miesto v tej istej kategórii, ale aj s nomináciou na celoslovenskú súťaž a prehliadku Divadlo a deti v Rimavskej Sobote.

Názov: Divadelný súbor Materinky

Zástupkyňa: Alena Demková

Rok vzniku: 1977

Miesto pôsobenia: Šaľa

Zriaďovateľ: CVČ a MsKS v Šali

Modré divadlo

MoDRÉ DiVaDLO je súbor, ktorý pôsobí vo Vrábľoch. Vzniklo v roku 2007 a zvolilo si formu občianskeho združenia. Jeho zrod súvisí s detským divadlom MoDRÉ TRaKy, z ktorého zakladatelia súboru vyrástli.

Vo svojej tvorbe sa Modré divadlo venuje hlavne detom – pripravuje pre ne rôzne projekty a predstavenia, ako sú divadelné páisma *Pozor, dieťa na javisku alebo Deň „d“ s divadlom*. Zameriava sa však hlavne na činohru a na experimentovanie s poéziou.

Posledné dva roky sa súbor zúčastnil na významných celoštátnych prehliadkach a získali aj nomináciu na vrcholovú prehliadku Scénická žatva 2014. S inscenáciou *Spod Periny... rozprávka o čakaní na Kuba* precestovali celé Slovensko.

V roku 2014 členovia súboru získali 1. miesto na súťažnej prehliadke divadla dospelých hrajúcich pre deti Detský javiskový sen. V tom istom roku sa umiestnili na 2. mieste na celoslovenskej súťažnej prehliadke Divadlo a deti v Rimavskej Sobote, tu dostali aj cenu Národného osvetového centra. Súťažili aj na Scénickej žatve 2014 v Martine. V roku 2015 získali za inscenáciu *Čujko* 1. miesto v kategórii dospelých hrajúcich pre deti na Detskom javisku a rovnako 2. miesto na celoštátnnej prehliadke Divadlo a deti v Rimavskej Sobote.

Názov: Divadelný súbor Modré divadlo

Zástupca: Štefan Foltán

Rok vzniku: 2007

Miesto pôsobenia: Vráble

Zriaďovateľ: OZ Modré divadlo, Vráble

Modré traky

Detský divadelný súbor a recitačný kolektív v jednom – to sú MoDRé TRaKy z Vrábel'. Ide o divadelný súbor, ktorý sa vyberie vždy ďaľšou cestou, aby priniesol zážitok, povzbudenie, ale najmä zamyslenie sa nad vecami okolo nás a v nás. Inscenuje autorské predstavenia a vyberá si témy, ktoré súvisia s ich videním sveta, s otázkami a otáznikmi, ktoré si práve v danom období kladú herci súboru a hľadajú na ne odpovede.

Súbor sa zúčastnil a získal ocenenia na celoštátnych prehliadkach detského divadla, ako je Zlatá Priadka a získal vysoké ohodnotenia na festivale pantomimického divadla PAN. Účasť na XIII. medzinárodnom festivale divadiel detí a mládeže v poľskom Suwalki v roku 2014 s predstavením Kufor, ktorý zožral dietá, možno ohodnotiť ako jeho ďalší úspech.

Pri sumáre úspešných účastí a ocenení súboru Modré traky treba spomenúť rok 2013 – ten priniesol účasť na Zlatej Priadke v Šali s hrou Bežec; 1. miesto na Detskom javiskovom sne s tým istým predstavením; cenu za dôsledné dramaturgiu a náročnú réžiu za hru *(Ne)voľnosť* v kategórii Trojice na festivale PAN. V roku 2014 je to opäť účasť na Zlatej Priadke v Šali, kde členovia súboru získali 3. miesto za inscenáciu Iný. V roku 2015 získali 1. miesto za inscenáciu *Malá čarodejnica* na Detskom javiskovom sne, zúčastnili sa na celoštátnej prehliadke Zlatá Priadka opäť s hrou *Malá čarodejnica*, hlavnú cenu dostali na celoštátnej prehliadke a súťaži Hviezdoslavov Kubín 2015 v kategórii DRK za inscenáciu *UDI*. A napokon – v tomto roku vedúci súboru Štefan Foltán lektoroval v rámci srbského projektu Přes? Přesem seminár tvorivého dramatického písania. Je to predovšetkým jeho osobný vklad a tvorivosť, ktoré prispievajú k úspešnému účinkovaniu súboru doma a v zahraničí.

Názov: Divadelný súbor MoDRé TRaKy

Zástupca: Štefan Foltán

Rok vzniku: 2005

Miesto pôsobenia: Vráble

Zriaďovateľ: ZŠ s MŠ Lúky, Vráble

Jeho cesta je jogá

Na podujatia, ktoré organizuje KOS v Nitre, začal Ján Paľaga chodiť už v roku 1996. Preto ho môžeme pokladať za nášho verného priaznivca a spolupracovníka. Dlhé roky sa venoval joge, vedomosti a jogínske schopnosti získaval neustálym štúdiom a aktívnu účastou na celoslovenských stretnutiach a kurzoch. Po absolvovaní kurzu v roku 2000, organizovaného Slovenskou jogovou spoločnosťou v Bratislave, získal odbornosť učiteľa jogy a stal sa naším oficiálnym lektورom. Odvtedy sa venuje lektorskej činnosti v KOS.

Seba aj svojich zverencov vedie k trpežlivosti, vytrvalosti a skromnosti. Vo volnom čase sa venuje aj turistike, plávaniu a v zime bežeckému lyžovaniu.

Meno: Ján Paľaga

Odvetvie: Jogové cvičenia

Miesto pôsobenia: Nitra

Prednes, spev, tanec

Ninka Pavlovičová recituje zatiaľ len dva roky. Okrem záujmu o umelecký prednes a divadlo ju príťahuje aj tanec a spev. V súčasnosti navštěvuje dramatický odbor ZUŠ J. Rosinského v Nitre. Trénuje spoločenské a latinsko-americké tance, tančuje vo folklórnom súbore Zbojník a vystupuje so skupinou mažoretiek.

Zúčastnila sa viaceru slovenských celoštátnych súťaží – Hviezdoslavov Kubín, Šaliiansky Matko a Jazykový kvet. V roku 2014 získala v krajskom kole Hviezdoslavovho Kubína 2. miesto. O stupienok vyššie postúpila v roku 2015, keď v krajskom kole tej istej súťaže zvíťazila a zabezpečila si tak účasť na celoštátej prehliadke recitátorov Hviezdoslavov Kubín v Dolnom Kubíne. K jej úspechom patrí aj 2. miesto v krajskom kole súťaže v prednese v anglickom jazyku Jazykový kvet a čestné uznanie v krajskom kole súťaže v prednese slovenských povestí Šaliiansky Matko.

Meno: Nina Pavlovičová

Odvetvie: Umelecký prednes

Miesto pôsobenia: ZŠ Mojmírovce, ZUŠ J. Rosinského v Nitre

PRS

poznanie
pramene
prejav
perspektíva
poradenstvo

radosť
remeslo
ručná práca

spev
spojenie
súlad
spoločnosť

Ponitran – stálica na folklórnom nebi

Repertoár súboru je zameraný na hudbu, tance, spev a zvyky regiónu Ponitria, Požitavia, Tekova a Hontu. Pestuje a rozvíja aj gajdošskú tradíciu z okolia Nitry a Pohronského Inovca.

Počas pôsobenia súboru vzniklo mnoho kvalitných choreografií a programov, predovšetkým zásluhou choreografa Jána Blaha a vďaka hudobnej úprave primáša ľudovej hudby Ponitran Mariána Járeka.

Jedným z významných choreografov bol aj Juraj Hamar. Ľudovú hudbu viedla neskôr Svetlana Kolláriková-Zaujcová, tanečným pedagógom a choreografom bol Peter Kollárik. Dnes sa na tanečnej príprave súboru podielajú umelecký vedúci Peter Hrabovský a Martina Takáčsová.

Súbor pravidelne spolupracoval so Slovenským rozhlasom a Slovenskou televíziou, členovia súboru často účinkovali aj v predstaveniach Divadla Andreja Bagara v Nitre. Spolupracoval so známymi osobnosťami z prostredia folklóru a ľudovej hudby (B. Garaj, M. Zaujcová, M. Seredič, P. Michalovič, S. Smetana a ī.). Počas svojej existencie vydal niekoľko audiokaziet a CD nosičov.

Z priestorových dôvodov nie je možné vymenovať všetky aktivity a úspešné podujatia, na ktorých súbor Ponitran participoval, či sa na nich zúčastnil. Ide o veľké množstvo vystúpení na folklórnych festivaloch doma (Myjava, Detva, Východná...) a v zahraničí (Poľsko, Maďarsko, Juhoslovávia, Srbsko, Chorvátsko, Francúzsko, Tunisko, Dánsko, Azerbajdžan, Španielsko). Pravidelne sa zúčastňuje na významných folklórnych prehliadkach, festivaloch, súťažiach a slávnostiah regionálneho, celoslovenského aj medzinárodného charakteru. Podieľa sa na tradičných kultúrnych aktivitách v Nitre, ako je napríklad stavanie mája či vianočné koledovanie.

Súbor je niekol'konásobným laureátom MFF Akademická Nitra a Akademický Zvolen, laureátom MFF v Strážnici, dvakrát získal hlavnú cenu Samka Dudíka a hlavné ceny na medzinárodných festivaloch v Chorvátsku a Poľsku.

Súčasnou riaditeľkou súboru je Agáta Krausová, ľudovú hudbu vedie Jakub Liška.

Názov: Folklórny súbor Ponitran

Zástupkyne: Agáta Krausová, Martina Takáčsová

Rok vzniku: 1966

Miesto pôsobenia: Nitra

Zriaďovateľ: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre

Veľké aj malé Slúchadlo

Súbor Slúchadlo sa zameriava na divadlo poézie a predstavenia mladých. Ide o zoskupenie nadšených divadelníkov, ktorí začali pred niekoľkými rokmi spolupracovať so ZUŠ J. Rosinského v Nitre pod vedením Marice Šiškovej. Teraz už druhý rok spolupracujú s režisérom SDKS v Nitre Šimonom Spišákom. Napriek tomu, že niektorí členovia súboru študujú, pracujú a pôsobia mimo Nitru, našli si spôsob, ako spolu ďalej tvorit.

Poetika súboru sa stále viac posúva k alternatíve, k absurdnému zobrazovaniu sveta a príbehov v ňom. Isto i pod vplyvom Š. Spišáka, absolventa režie na Katedre alternatívneho divadla DAMU v Prahe. Princíp tvorby v súbore je naozaj slobodný, vedome naruša všetky zaužívané formy a výrazové prostriedky. So záľubou mieša žánre a vytvára neuchopiteľnú platformu scénického hľadania. Stále však platí, že chcú tvoriť dobré, umelecky kvalitné predstavenia. Cieľom nie je ani paródia, ani popieranie významu divadla ako takého.

Súbor má dve zložky – malé a veľké Slúchadlo. Získal veľa ocenení v kategórii divadla mladých, dospelých aj v kategórii divadla poézie. Hral na významných prehliadkach amatérskeho divadla doma i v zahraničí. Okrem Poľska pôsobil na Ukrajine aj v Turecku, kde bol zapojený do medzinárodného projektu. Členovia súboru mali tak možnosť vyskúšať si rôzne školy tvorivého prístupu k autorskej inscenácii.

Účasť na festivale neprofesionálneho divadla vo Vigašteku v Poľsku v roku 2013 preverila konkurencieschopnosť súboru. V tom istom roku na celoštátnnej prehliadke divadla mladých Tlmačské činohranie získali za inscenáciu *Ohľadom konzumu* 3. miesto a cenu za pokus o aktuálnosť témy; s projektom *Vŕčik* od dvoch autoriek – recitátoriek sa zúčastnili na 59. celoštátnnej prehliadke Hviezdoslavov Kubín. Za „provokatívne stvárnenie aktuálnych problémov“ v predstavení *Ohľadom konzumu* na medzinárodnom festivale LichtArt v meste Rivné na Ukrajine získali ďalšie ocenenie. Na festivale PAN 2013 v kategórii súbory dostali hlavnú cenu za inscenáciu *Ikarov pád*. V roku 2014 majú ešte jednu festivalovú účasť – na krajskej súťaži Na scénu s hrou *Nosorožec*.

Na krajskej súťažnej prehliadke Na scénu v roku 2015 získali 2. miesto, na celoštátnnej súťaži FEDIM v Tisovci za inscenáciu *Sto rokov samoty* nomináciu na Scénickú žatvu v Martine.

Rok 2015 im priniesol prestížne ocenenie na vrcholovej prehliadke amatérskeho divadla, Scénická žatva 2015, kde získali Tvorivý čin roka 2015 za spomínané predstavene *Sto rokov samoty*.

Názov: Divadelný súbor Slúchadlo

Zástupkyňa: Mária Šišková

Rok vzniku: 2010

Miesto pôsobenia: Nitra

Zriaďovateľ: ZUŠ J. Rosinského v Nitre

Oblast' záujmu – grafológia a psychológia

Štefan Škrovánek sa grafológií začal venovať po absolvovaní kurzu v roku 1996. Pracoval ako profesionálny vojak, pedagóg a neskôr psychológ. Po ukončení kurzu sa stal členom Klubu grafológie v Nitre, v ktorom je dodnes.

V súčasnosti pracuje ako policajný psychológ (so zameraním na dopravu, poradenstvo a prácu). Znalosti z grafológie využíva aj vo svojej práci.

O problematike psychologických testov prednášal aj na grafologickom seminári, ktorý organizovala Slovenská grafologická spoločnosť v priestoroch KOS v roku 2004.

V nitrianskom klube sa delí o svoje poznatky a skúsenosti zo psychológie, vysvetľuje význam psychologických testov, Baum testu (test kresby stromu) a kresby postavy.

Štefan Škrovánek dostal vyznamenanie Za prípravu personálu do mierových misií Ozbrojených síl SR (III. stupeň), ktoré mu udelil Náčelník generálneho štábu Armády Slovenskej republiky.

Meno: Štefan Škrovánek

Odvetvie: Grafológia

Miesto pôsobenia: Nitra

Fotografuje prírodné scenérie

Ján Šranko sa venuje svojej záľube už úctyhodných 37 rokov, od svojich jedenástich rokov. Fotografuje scenérie Slovenska a jeho prírodu, najviac ho zaujíma postoj človeka k prírodnému prostrediu. Svoje videnie sveta sa snaží sprostredkovať ľudom pomocou vlastných záberov.

Okrem praxou nadobudnutých schopností fotografovať získal najväčšie skúsenosti vo Fotoklube v Nitre, ktorý navštieva už od roku 1999. Bol členom vo viacerých kluboch a porotách, ako sú Fotoklub Nitra, Zväz slovenských fotografov, Medzinárodná federácia fotografického umenia FIAP a ī.

Prezentoval sa na podujatiach AMFO, v súťaži ZSF Slovensko moje, v klubovej súťaži Petzvalov mapový okruh či na prehliadke Umellecká fotografia, ktorú tiež organizuje ZSF. Fotografie vystavoval v Českej republike, Srbsku, Rakúsku, Taliansku, Nemecku, Grécku, Švajčiarsku, Anglicku, Indii, Vietname, Egypťe, Bahrajne, Saudskej Arábii, Argentíne a Austrálii. Momentálne má vystavených 21 fotografií v USA.

Prepracoval sa do Medzinárodnej federácie fotografického umenia (FIAP) so sídlom v Paríži, kde mu udelili, ako jednému z mála Slovákov, titul AFIAP (Artiste de la Fédération Internationale de l'Art Photographique). Na bienále fotografickej súťaže v indickom Bangalore získal bronzovú medailu.

Meno: Ján Šranko

Odvetvie: Fotografia

Miesto pôsobenia: Nitra

T U V

tradície
tvorivosť
tanec
talent

umenie
uznanie
ústretovosť

výtvarné umenie, prejav
vzdelávanie
vesmír
všeestrannosť
verejnosť

Tradícia v Dražovciach

Folklórna skupina Tradícia spracováva zvyky a obyčaje z Dražoviec. V jej repertoári je množstvo programov: *Svadba, Svätý Urban, Ty si patrón náš, Betlehemská ľudová hra, Žatevné a dožinkové zvyky, Jánske piesne a zvyky na Jána, ďalej regrútske, vojenské, žartovné, ľubostné piesne a koledy*. Materiál čerpá najmä z vlastných výskumov a piesňových zbierok Bélu Bartóka.

Má za sebou množstvo úspešných vystúpení a podujatí v Dražovciach, Nitre, v obciach nitrianskeho kraja a na rôznych festivaloch na Slovensku, Myjave, na Hontianskej paráde v Hrušove, Kokavskom Koliesku, Požitavských slávnostiach v Mani a mnohých ďalších. Pri svojej práci často spolupracovala s ľudovou hudbou FS Ponitran pod vedením Svetlany Kollárikovej Zaujcovej.

Skupina sa prezentovala aj v Slovenskej televízii a Slovenskom rozhlasu. Viackrát účinkovala v Srbsku, Slovinsku a predstavila sa aj v Poľsku, Nemecku, Česku a Maďarsku. Niekoľkokrát reprezentovala náš kraj na celoslovenskej súťaži folklórnych skupín Nositelia tradícii.

V roku 2013 získala Cenu primátora mesta Nitra za šírenie kultúrnych tradícií Dražoviec a zlatú medailu – najvyššie vyznamenanie od predsedu Nitrianskeho samosprávneho kraja.

Názov: Folklórna skupina Tradícia

Zástupkyňa: Miroslava Zaujcová

Rok vzniku: 1968

Miesto pôsobenia: Nitra-Dražovce

Zriaďovateľ: OZ Tradícia – Združenie priateľov folklórnych tradícií Dražoviec

Speváčky – Vranky

Skupina Vranky sa zameriava na štýlovú interpretáciu ľudových piesní Ponitria a Tekova. Jej repertoár tvoria ľúbostné, kolesové, pracovné, žatevné, svadobné, vianočné, žartovné a družstevné piesne. Folklórny materiál pochádza zo zbierok Mariána Járeka, z vlastných výskumov, ale i zápisov Bélu Bartóka zo začiatku 20. storočia.

Skupina spolupracovala s významným upravovateľom hudobného folklóru Štefanom Molotom a jeho orchestrom, s Orchestrom ľudových nástrojov Slovenského rozhlasu v Bratislave, s LHFS Zobor z Nitre, s telesom Temperament cimbal orchestra a s najvýznamnejšou slovenskou world music kapelou Banda. Má za sebou hudobné projekty, ktorých výsledkom sú dva CD nosiče.

Speváčky zo skupiny Vranky sa prezentovali na viacerých kultúrnych podujatiach v Nitre a najbližšom okolí, ale najmä na významnejších celoštátnych a medzinárodných folklórnych festivaloch (Východná, Detva, Myjava, Zuberec, Kokava nad Rimavicou a ī.). Majú za sebou účinkovanie v televízii i v rozhlasu.

V roku 2013 získali ocenenie zlaté pásmo v celoslovenskej súťaži ľudových hudieb, speváckych skupín, sólistov spevákov a inštrumentalistov Vidiečanova Habovka s programom Duchnárske piesne zo Salakúz.

Názov: Ženská spevácka skupina Vranky

Zástupkyňa: Margita Jágerová

Rok vzniku: 2001

Miesto pôsobenia: Nitra

A photograph of a conductor in a dark suit and white shirt, seen from behind, gesturing with his right hand. He is leading a choir of approximately ten people, mostly women, dressed in black choir robes with white collars. They are singing in a church setting, with a large cross on the wall and a painting above it. The choir members are holding sheet music. The lighting is warm and focused on the performers.

W Z

workshop

zábava
zážitok
záľuba
život

Pomáha aj diabetikom

Juliana Winklerová sa dlhé roky venuje šíreniu osvety a poradenstvu v Klube diabetikov a od roku 2000 vedie skupiny v kurzoch jogových cvičení. Má certifikát učiteľa jogy II. triedy od Slovenskej asociácie jogy. Skupiny, ktoré vedie, sú už niekoľko rokov zamerané aj na pomoc diabetikom. Počas stretnutí sa usiluje motivovať ľudí k cvičeniu, učí ich relaxovať a vedie ich k sebarealizácii. Pri svojej práci využíva i poznatky z ajurvedy, ktoré si osvojila pri návštive Indie.

Je predsedníčkou Základnej organizácie Zväzu diabetikov Slovenska Dianitran a členkou Diaklubu v Nitre.

Meno: Juliana Winklerová

Odvetvie: lektorka kurzov

Miesto pôsobenia: Nitra

Zasesmelendve nie sú dve

Súbor Zasesmelendve pôsobí pri ZUŠ J. Rosinského v Nitre pod vedením Marice Šiškovej. Napriek svojmu názvu zdrúzuje kolísavý počet mladých ľudí, prevažne vysokoškolákov.

V roku 2012 súbor intenzívne spolupracoval s Danielou Ejájkovou. V tom istom roku sa rozhodli pre tvorbu s pevným divadelným textom. Spoločne hľadali a nachádzali rozmanité postupy práce pri tvorbe inscenácií. Vychádzali z anglického originálu hry aj vhodného slovenského i českého prekladu, analyzovali text, hľadali prieniky medzi svetom hry a vlastnými zážitkami, objavovali vlastné herecké vyjadrenia situácií v čase a priestore. To všetko potom sklbili v inscenácii *Psychóza*.

Po dvoch rokoch sa súbor opäť vrátil k divadlu poézie a pustil sa do balád K. J. Erbena a jeho tém – lásky, zrady, viny, neslobody vo vzťahu...

Za päť rokov svojho pôsobenia má za sebou šest úspešných inscenácií, s ktorými sa predstavil na viacerých celoslovenských a medzinárodných súťažiach a festivaloch doma aj v zahraničí (EXIT 2009, 2010, PAN 2009, Hviezdoslavov Kubín 2010, 2011, RAMPIKUUME YOUTH THEATRE FESTIVAL IN KANKAANPAA – Fínsko 2010).

V roku 2012 dosiahli veľký úspech s inscenáciou *Psychóza*, ktorú v roku 2013 hrali i na doskách SND v Bratislave. Na 60. ročníku Hviezdoslavovho Kubína získali hlavnú cenu za predstavenie ... kým kohútý noc zaženú na motívy diela K. J. Erbena Kytice v rézii Marice Šiškovej a kol. S týmto predstavením uspeli aj na Scénickej žatve v roku 2014.

Názov: Zasesmelendve

Zástupkyňa: Mária Šišková

Rok vzniku: 2007

Miesto pôsobenia: Nitra

Zriaďovateľ: ZUŠ J. Rosinského v Nitre

Zobor pod Zoborom

Folklórny súbor Zobor tvorí ľudová hudba, ženská spevácka skupina a tanecná zložka. Od roku 1996 sa orientuje na spracovanie pôvodného folklórneho materiálu najmä z okolia Nitry a z tekovskej oblasti, a to formou tematických blokov. V repertoári však má aj komorné choreografie z iných regiónov Slovenska.

Zobor v minulosti spolupracoval s mnohými významnými osobnosťami (O. Debrecíni st., M. Járek, E. Varga, E. Bartko, J. Hajdúch, V. Urban, Š. Molota, D. Moravčíková, M. Zaujcová, M. Jágerová). Spoločné projekty mal aj so Slovenskou televíziou a Slovenským rozhlasom. Jeho prácu prezentujú dva CD nosiče.

Členovia súboru niekoľko rokov úspešne účinkovali v muzikáloch a predstaveniach DAB v Nitre. Umelcami vedúcim a vedúcim ľudovej hudby je O. Debrecíni ml. Vedúcou a manažérkou súboru je P. Zaujecová.

Majú za sebou stovky úspešných vystúpení na Slovensku, ale vo svete na folklórnych prehliadkach, festivaloch, súťažiach a slávnostach regionálneho i celoslovenského charakteru. Súbor Zobor je niekoľkonásobný laureát medzinárodného festivalu Akademická Nitra a Akademický Zvolen, získal medailu Daniela Gabriela Licharda za dlhoročnú významnú a záslužnú odbornú prácu na rozvoji folklórneho hnutia na Slovensku.

Názov: Folklórny súbor Zobor

Zástupcovia: Petra Zaujecová, Ondrej Debrecíni ml.

Rok vzniku: 1956

Miesto pôsobenia: Nitra

Zriaďovateľ: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

V Žiranoch sa spieva

Ženský spevácky zbor Zoboralja zo Žirian sa v priebehu rokov vyprofiloval na komorný zbor, ktorý má 16 členov. Jeho zakladateľom a dirigentom je Viktor Šimek. Repertoár zboru je rozmanitý. Tvoria ho diela starých majstrov, predovšetkým skladby sakrálne, potom diela romantizmu, hlavne však skladby 20. storocia. Značnú časť repertoáru tvoria úpravy ľudových piesní, ako aj skladby súčasnej svetovej tvorby. Zoboralja účinkuje v obciach regiónu na kultúrnych podujatiach, spieva v kostoloch pri bohoslužbách a na sakrálnych koncertoch.

Pravidelne sa zúčastňuje na celoštátejnej súťažnej prehliadke maďarských speváckych zborov v Galante, vystupuje v dedinách a mestách Slovenska i v zahraničí. Viackrát bol účastníkom medzinárodných festivalov v Budapešti, Dorogu, Ostrihomskej bazilike, v meste Eger, v Dóme sv. Štefana vo Viedni, v Senici, Topoľčanoch a v Nitre.

Počas svojej činnosti dosiahol na celoštátejnej súťaži raz bronzové, dvakrát strieborné a trikrát zlaté pásmo.

Dirigent zboru Viktor Šimek je držiteľom vyznamenania Rytier maďarskej kultúry a Ceny za celoživotné dielo.

Názov: Ženský spevácky zbor Zoboralja

Zástupca: Viktor Šimek

Rok vzniku: 1991

Miesto pôsobenia: Žirany

Zriaďovateľ: Občianske združenie Zoboralja Žirany

Spevy a kroje na každú slávnostnú príležitosť

Na podnet zberateľa a hudobného skladateľa Tibora Ágha sa v roku 1972 speváčky z Dolných Obdokoviec po prvýkrát predstavili na folklórnej súťaži Jarný vietor vody vzdúva... Odvtedy sa úspešne pohybujú vo svete, kde sa hrá a spieva na ľudovú nôtu.

Členky skupiny vlastnia kroje na každú príležitosť – na poľné práce, na sviatky, ale aj svadobné, smútočné a pre rôzne vekové kategórie, odlišné pre dievčatá a ženy. Kroje sú väčšinou pôvodné, zdelené po vlastných predkoch, alebo pozbierané v obci. Iba vesty sú šité na mieru. Dali si ich ušiť začiatkom osemdesaťtych rokov podľa pôvodných vzorov a z rovnakého materiálu, ako boli tie tradičné.

Svoj prvý vlastný CD nosíci s piesňami Podzoboria nahrali v Štúrovskom štúdiu v roku 2001. Členky súboru spievali v rôznych reláciach Slovenského rozhlasu v Bratislave, spevy oživovali rozprávaním.

V roku 2009 premikli aj do televízneho prostredia, pre Duna TV nahrávali Podzoborskú svadbu a program Parta, parta. O rok neskôr boli obe tieto vystúpenia zaznamenané v dokumentárnom filme pre Duna TV, filmovanie sa uskutočnilo v Ľudovom dome v Pohraniciach.

Názov: Ženský spevácka skupina z Dolných Obdokoviec

Zástupkyňa: Helena Holecová

Rok vzniku: 1972

Miesto pôsobenia: Dolné Obdokovce

Zriaďovateľ: OZ Csemadok v Dolných Obdokovciach

Ženské hlyasy zo Štitára

Speváčky zo Štitára majú v repertoári predovšetkým ľudové piesne z blízkeho okolia, ktoré boli v ich podaní vydané už aj na dvoch hudobných nosičoch. Časť repertoáru tvoria sakrálné piesne. Často s nimi vystupujú v chrámoch.

Zakladateľom speváckej skupiny a jej umelcckým vedúcim je hudobný pedagóg a zbormajster Viktor Šimek, nositeľ vyznamenania Rytier maďarskej kultúry.

V. Šimek začal s dirigovaním v roku 1963, založil a viedol niekoľko speváckych zborov. Roky bol zbormajstrom Speváckeho zboru Pedagogickej Fakulty v Nitre a Miešaného speváckeho zboru zo Žirian. Súčasne je aj dirigentom Ženského speváckeho zboru Zoboralja v Žiranoch.

Ženská spevácka skupina zo Štitára vystupuje na rôznych podujatiach doma i v zahraničí. V roku 2005 sa na celoštátnnej súťaži zaradila medzi najlepšie spevácke skupiny.

Názov: Ženská spevácka skupina zo Štitára

Zástupca: Viktor Šimek

Rok vzniku: 2003

Miesto pôsobenia: Štitáre

Zriaďovateľ: Obecný úrad Štitáre

P

pamäť
pero
písmo
papier
publikácia

Kraj medzi Nitrou a Váhom

Publikácia je úspešným vyústením projektu Spevne a tanečné tradície Nitrianskeho samosprávneho kraja, ktorý sme pripravovali a realizovali v rokoch 2010 až 2012. Počas dvojročného obdobia sme vyberali vhodné obce, zbierali informácie o nich a metódou rozhovorov s našimi informátormi sme robili terénny výskum.

Pre projekt bolo žiaduce orientovať sa na staršiu generáciu, ktorá prežila svoje najaktívnejšie roky mladosti v spoločenskom živote dediny ešte v 50. rokoch minulého sto-ročia. Ide o generáciu súčasných osemdesiatníkov a ešte starších.

Zber informácií sa podarilo uskutočniť v obciach Rišňovce, Nové Sady, Zbehy, Veľké Ripňany, Cabaj-Čápor, Jarok, Veľké Zálužie, Štefanovičová, Komjatice, Polný Kesov, Ivanka pri Nitre, Dolné Krškany a Mlynárce.

Ďalšiu fázu projektu sme realizovali v roku 2013. V tomto období sme už pracovali so zobzieranými dátami, prepošovali sme piesne, sumarizovali a popisovali fotografie a všetok materiál sme dôsledne triedili a klasifikovali. Napokon sa nám v roku 2014 podarilo vydať knižnú publikáciu. Zachytáva tradičné tanečné a hudobné prejavy jednotlivých obcí v takých formách, aké boli súčasťou života dedinskej pospolitosti v medzivojniovom období 20. storočia s časovým presahom do 50. rokov.

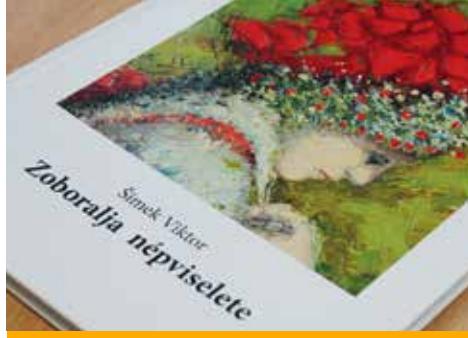
Kniha dokumentuje spôsob života, materiálne a duchovné prejavy, ktoré sú dnes už takmer zabudnuté alebo vymierajúce. Zostali však v pamäti príslušníkov najstaršej generácie. Nosnou časťou publikácie sú notové záznamy zo zberaných piesní, rozdelené do kategórií podľa príležitosťí, pri ktorých sa kedysi spievali. Získané fotografie takisto dokumentujú mapované obdobie a obohacujú textovú časť publikácie. Častočne odzrkadlujú aj to, ako sa ľudia obliekali v medzivojniovom a povojunovom období práve v tomto dedinskem prostredí.

Publikácia by mala slúžiť nielen folklórnym kolektívom, ale môže byť doplnkovým či východiskovým materiálom pre regionálnu výchovu v školách, pre revitalizáciu ľudo-vých tradícii ako súčasti spoločenského života na dedinách, alebo môže slúžiť ako zdroj informácií o histórii a spôsobe vidieckeho spoločenského života v skúmanom období.

Autori: Jozef Lehocký, Peter Obuch, Jana Zákopčanová

Rok vydania: 2014

Ľudový odev Podzoboria

Kniha, ako nám napovedá aj jej názov, mapuje vývoj ľudového odevu a jeho jednotlivých častí v obciach Podzoboria, kam patria dediny Nitrianske Hrnčiarovce, Štitáre, Pohranice, Dolné Obdokovce, Hostová, Kolíňany, Žirany a Ladice, ďalej sú to Mechenice (časť obce Podhorany) a Bádice a ešte obce za riekom Nitra Jelšovce a Vyčapy- Opatovce.

Autor sa zameriava na spôsob vidieckeho odievania v rôznych obdobiah a pri rozmanitých príležitostach, pričom vychádza z vlastných terénnych výskumov a z fotografických zbierok. Forma odevu, v ktorého poznáme teraz, sa vyvíjala od 19. storočia. Tento dlhý a cieľavedomý vývoj smeroval k zdokonaľovaniu, až sa napokon zastavil v polovici 20. storočia.

Podstatná časť publikácie sa venuje opisu ľudového kroja podľa generácií, pohlavia i podľa sociálneho statusu v jednotlivých lokálnych spoločenstvách. Pozornosť upriamuje skôr na ženský ľudový odev, pretože ten býval vždy rozmanejší a bohatšie zdobený, ako jednoduché mužské oblečenie. Autor v krátkosti podáva aj stručný prehľad o ľudovom stavitelstve a bývaní, a tak čitateľov oboznamuje s ďalším aspektom spôsobu života obyvateľov Podzoboria.

Kompaktná skupina obyvateľstva obcí Podzoboria sa usiluje udržiavať svoje tradície, korene, zvyky a tým aj národnú identitu. Záujem o tradičnú ľudovú kultúru však pomaly ochabuje, podobne ako aj v iných regiónoch Slovenska. Poslednými udržiavateľmi sú stávajúci pamätníci, príslušníci staršej generácie.

Publikácia je určená hlavne folklórnym skupinám a súborom, ktoré chránia a pestujú naše kultúrne dedičstvo, ale aj všetkým milovníkom tradičnej ľudovej kultúry.

Autor: Viktor Šimek

Rok vydania: 2013 (maďarský jazyk), 2014 (slovenský jazyk)

FB 669
A
B
C
D

Pohľady do minulosti

Zborník zo sympózia venovaného kultúrno-historickému a umeleckému odkazu sv. Cyrila a Metoda *Pohľady do minulosti* je plnofarebný, obrazovo-dokumentačný materiál, ktorý je venovaný významnej udalosti, späť s nášimi národnými a kresťanskými dejinami, predovšetkým s historickou udalosťou príchodu solúnskych bratov na naše územie.

Publikácia zahŕňa množstvo vzájomne súvisiacich a dopĺňajúcich sa príspevkov – umeleckú tvorbu autorov NSK, odborné prednášky o veľkomoravskej tradícii a jej umeleckom odkaze, o aktuálnosti ideí svätých Cyrila a Metoda, o vývine písma, ale aj o cyrilometodských motívoch v slovenskej poézii a výtvarnom umení. Poslaním zborníka bolo zmapovať aktivity, ktoré realizovalo KOS v Nitre k 1150. výročiu príchodu Cyrila a Metoda, uskutočnené s cieľom formovať pozitívny vzťah verejnosti ku kultúrному dedičstvu národa, k vlastnej histórii, k tradíciam, ako aj rozvíjať záujem o vlastné korene a vedomie hodnoty úcty človeka k človeku.

Zborník slúži ako odborný i umelecký dokument zo sympózia, ktoré sa v tvorivej časti venovalo neprofesionálnym výtvarníkom. Ich umelecké diela si mohli návštěvníci pozrieť na výstave pod názvom Umenie bližšie k vám.

Autori: kolektív autorov

Rok vydania: 2013

T

tím

Krajské osvetové
stredisko v Nitre
Fatranská 3
949 01 Nitra
www.kosnr.sk

 Krajské osvetové
stredisko v Nitre

9 788021 601079

